

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN BAŞARI ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA*

*Mehmet Fatih KAYA***

ÖZET

İstenilen ya da arzu edilen sonuca ulaşmak olarak tanımlanan başarı, toplumdan topluma ya da zamana bağlı olarak değişiklik göstermekle birlikte, her toplumda ve dönemde toplum ve birey açısından önemli bir gereksinim olmuştur. 21. Yüzyıl toplumu bilgi birikiminin hızla artmasına bağlı olarak bilgi toplumu olarak nitelendirilmektedir. Bilgi toplumunu temsil edebilmenin önemli göstergeleri ise bilgiye ulaşma, bilgiyi analiz etme, sentezleme diğer bir ifadeyle bilgiyi işlevsel hale getirme olarak gösterilebilir. Dolayısıyla günümüz toplumunda öğrencilerden beklentiler önceki dönemlerden farklılık gösterdiğinden, “başarı” kavramına yüklenen anlamı da değiştirmiştir.

İnsan yaşamının önemli bir bölümünün örgün eğitim kurumlarında geçtiği düşünülürse, öğretim programlarının uygulanması aşamasında kilit rolde bulunan öğretmenlerin “başarı” kavramına yükledikleri anlamın da ayrı bir önem taşıdığı söylenebilir. Çünkü eğitim-öğretim sürecinde hazırlık aşaması, öğretme-öğrenme süreci ve bu süreçte kullanılacak materyallerin seçimi, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gibi birçok durum öğretmenin “başarı” kavramına yükledikleri anlama göre farklı desenlenecektir. Aynı zamanda öğretmenlerin başarı kavramına yükledikleri anlam benimsedikleri eğitim felsefeleriyle de ilgilidir. Bu yönüyle sosyal bilgiler öğretmenlerinin başarı kavramına yükledikleri anlamın ortaya konulması; eğitim-öğretim sürecinde yaşanan sorunların çözümüne de katkı sağlamakla birlikte sosyal bilgiler öğretim programında benimsenen eğitim felsefesinin öğretmenler tarafından ne kadar içselleştirildiğini de ortaya koyacaktır.

Nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim desenine sahip bu çalışmada veriler; 2014-2015 eğitim-öğretim yılı, Kasım ve Aralık aylarında Siirt il merkezinde ortaokullarda çalışan, 4’ü bayan ve 9’u erkek toplam 13 gönüllü sosyal bilgiler öğretmeninden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Yaklaşık 40 dk. süren görüşmelerden elde edilen veriler, yazılı metne dönüştürüldükten sonra görüşmecilere teyit ettirilmiş ve betimsel analize uygun olarak incelenmiştir. Görüşmecilerin her bir soruya verdikleri cevaplar bir

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Öğretmenliği, El-mek: mefkaya@gmail.com

araya getirilerek, benzerliklerinden hareketle başlıklar altında sınıflandırılmış ve her başlığa ilişkin görüşlerin frekansı (f) gösterilmiştir. Bu işlemler iki ayrı uzman tarafından ayrı ayrı yapılmış olup daha sonra karşılaştırılmıştır. Tespit edilen farklılıklar üçüncü bir uzman görüşüne başvurularak farklılıklar giderilmiştir. Son halini alan çalışmanın uyuşum yüzdesini hesaplamak amacıyla bir uzman görüşüne daha başvurulmuştur. Bu işlem sonucunda uyuşum yüzdesi .92 olarak hesaplanmıştır.

Çalışma sonunda; sosyal bilgiler öğretmenlerinin başarı kavramına yükledikleri anlam genel olarak benzerlik göstermekle birlikte önemli farklılıkların da olduğu tespit edilmiştir. Benzerlik gösteren görüşlerin daha çok esasicilik eğitim felsefesi yaklaşımına, söz konusu farklı görüşlerin ise ilerlemecilik eğitim felsefesi yaklaşımına uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen görüşleri eğitim-öğretim sürecinde yaşanan çeşitli sorunlar için önemli ipuçları verdiğinden bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Başarı, Eğitim Felsefesi.

A QUALITATIVE RESEARCH ON DETERMINATION OF SOCIAL STUDIES TEACHERS' PERCEPTIONS OF SUCCESS

ABSTRACT

Although it changes depending on the time or the community or society, success, defined as "...accomplishing or obtaining the desired result", has become an important requirement for societies and individuals in every society and period. The 21st century society is regarded as 'information society' as a result of the rapid accumulation of knowledge. The most significant indicators of being able to represent 'an information society' can be considered as 'to access information', 'to analyze information' and 'to synthesize it as to make it functional'. Therefore, owing to the fact that the expectations for students in today's society are different from those in earlier periods, the meaning attributed to the concept of "success" has also changed.

Given that an important part of human life is spent in formal educational institutions, the meanings attributed to the concept of "success" by teachers, who play a key role in the implementation of the curriculum, can be said to be of significant importance, too. Because, many cases such as the preparation phase, the teaching-learning process, the choice of materials to be used in teaching process and measurement and evaluation activities as parts of the teaching – learning process will be designed according to the meaning teachers' attribute to the concept of "success". At the same time, the meaning teachers attribute to the concept of "success" is also concerned with the educational philosophy they adopted. When considered in this aspect, revealing what meanings attributed to the concept of "success" by social studies teachers will both contribute to the resolution of problems experienced in the teaching – learning process and reveal to what extent

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

the educational philosophy adopted in the social studies curriculum is internalized by the teachers.

In this study utilizing a phenomenological design, one of the qualitative research approaches, data were collected by means of a semi-structured interview form administered on a total of 13 social studies teachers, 4 women and 9 men, working in secondary schools in Siirt city center in November and December in the academic year 2014-2015. After the data obtained from the interviews, each lasted approximately 40 min., were transcribed and then confirmed by the interviewees, and analyzed according to descriptive analysis. Interviewees' responses to each question were brought together, classified under headings with reference to their similarities and frequency (f) of the views expressed under each heading was presented. These procedures were separately realized by two different experts, then the differences determined by comparing each encoding were handled by reference to a third expert opinion. In order to calculate the final set's percentage of agreement, another expert opinion was also referenced and the percentage of agreement of the research was calculated as 0.92.

At the end of the research; there have been found to be significant differences while the meaning social studies teachers attribute to the concept of 'success' overall seem to be similar. It was revealed that opinions which share similarities are appropriate for essentialist philosophy of education while different opinions generally accord with the the progressivist educational philosophy. Since teachers' views provide important clues to the various problems encountered in the teaching-learning process, suggestions were made in this direction.

STRUCTURED ABSTRACT

Although it changes depending on the time or the community or society, success, defined as "*accomplishing or obtaining the desired result*", has become an important requirement for societies and individuals in every society and period. The 21st century society is regarded as 'information society' as a result of the rapid accumulation of knowledge. The most significant indicators of being able to represent 'an information society' can be considered as 'to access information', 'to analyze information' and 'to synthesize it as to make it functional'. Therefore, owing to the fact that the expectations for students in today's society are different from those in earlier periods, the meaning attributed to the concept of "success" has also changed.

Given that an important part of human life is spent in formal educational institutions, the meanings attributed to the concept of "success" by teachers, who play a key role in the implementation of the curriculum, can be said to be of significant importance, too. Because, many cases such as the preparation phase, the teaching-learning process, the choice of materials to be used in teaching process and measurement and evaluation activities as parts of the teaching – learning process will be designed according to the meaning teachers' attribute to the concept of "success". At the same time, the meaning teachers' attribute to the concept of "success" is also concerned with the

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

educational philosophy adopted. When considered in this aspect, revealing what meanings attributed to the concept of "success" by social studies teachers will both contribute to the resolution of problems experienced in the teaching – learning process and reveal to what extent the education philosophy adopted in the social studies curriculum is internalized by the teachers.

The fact that meaning teachers attribute to the concept of "success" in the teaching – learning process and successful individuals' characteristics are the same in line with the education philosophy adopted by curriculum increases the effectiveness of the program, while the differentiation of these conditions may result in failure by influencing the implementation of the program negatively. Within this context, this research, which aims to put forth the social studies teachers' perceptions of success, may be considered to be of importance in terms of presenting a panorama of the current situation. For the purpose of the research are sought answers the following sub-problems:

1. What is success, in your opinion? Please explain.
2. In your opinion, what are the characteristics of a successful social studies teacher? Please explain.
3. In your opinion, what are the characteristics of a successful student? Please explain.
4. What are your suggestions for a successful social studies lesson? Please write.

Methodology

In this study utilizing a phenomenological design, one of the qualitative research approaches, data were collected by means of a semi-structured interview form.

Working Group

The working group is comprised of a total of 13 social studies teachers, 4 women and 9 men, working in secondary schools in Siirt city center in November and December in the academic year 2014-2015. Four teachers in the working group have 1 – 5 years of professional experience, five of them have 6 – 10 years' experience, three have 11 – 15 years' experience and one other participant has 16 and over years of professional experience.

Interview Form, Data Collection and Analysis

A semi-structured interview form of six questions, created as a result of literature survey, was presented to two educators in the field and one language expert, then the number of questions was reduced to four, with reference to experts and the interview form took its final form. Moreover, a personal information form was added in order to collect the demographic data of the participants.

Before data collection, fifteen social studies teachers were interviewed; they were provided information about the purpose of the study and asked whether they wanted to participate in the working group. Two teachers did not want to participate and the study was carried out on thirteen teachers. Each participant was made an

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

appointment at an appropriate time, and the data were collected by utilizing a semi-structured interview form prepared. Data obtained from the interviews, lasted approximately 40 min., were transcribed and analyzed in accordance with the descriptive analysis after the transcriptions were confirmed by the interviewees. Interviewees' responses to each question were brought together, classified under headings with reference to their similarities and frequency (f) of the views expressed under each heading was presented.

Validity and Reliability

Research data were separately coded by two different experts, then the differences determined by comparing each encoding were handled by reference to a third expert opinion. In order to calculate the final set's reliability, another expert opinion was also referenced. The reliability of the data obtained was calculated using Miles and Hubermann's (1994) " $Reliability = ((number\ of\ agreements) / (total\ number\ of\ agreements + Disagreements)) \times 100$ " formula. It was observed that the expert consulted within the scope of reliability had correlated 13 views in sub-themes with different headings. In the reliability analysis made in this direction, the reliability of the research was calculated as 0.92.

Findings

Social studies teachers' responses for the question 'What is success, in your opinion? Please explain.' were grouped under five headings, namely taking high marks, self-realization, outscoring other individuals, achieving goals and being knowledgeable. Under the headings 'taking high marks', 'outscoring other individuals', 'achieving goals' and 'being knowledgeable' are located result-centered and competition-oriented responses. In responses classified under the heading 'self-realization', success is described as the maximum road an individual can make when s/he realizes her/his own potential and level of readiness.

52 views were expressed by the social studies teacher to question "In your opinion, what are the characteristics of a successful social studies teacher?"; these views were grouped under nine headings. These titles are 'having content knowledge', 'being able to use the materials effectively', 'having classroom management skills', 'using appropriate teaching methods', 'having a high level of general knowledge', 'having ability to communicate effectively', 'having full knowledge of the modern teaching approaches', 'being able to follow current events' and 'having a sense of responsibility' respectively. Responses categorized under these headings are in general about pedagogical content knowledge, educational sciences, the necessary skills required and general knowledge.

A total of 57 responses social studies teachers provided to the question "In your opinion, what are the characteristics of a successful student? Please explain." were classified under nine headings. These headings are 'His/Her scores are high', 'He/She studies in a planned way continuously', 'He/She actively participates in lessons', 'He/She makes appropriate comments', 'He/She is respectful', 'He/She also follows different sources', 'He/She is open to cooperation', 'He/She is a critical thinker' and 'He/She comes to classroom on time'. Responses

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

under these headings make an emphasis on student's responsibilities, skills and values they are required to have.

Social studies teachers reported a total of 49 views related to the question "What are your suggestions for a successful social studies lesson?" under headings 'Quality should be paid attention during teacher training process', 'Class sizes should be kept less', 'The subjects should be taught by utilizing supporting materials', 'Different activities according to students' characteristics should be given place', 'Classrooms should have technological equipment', 'The subjects should be concretized and explained', 'Topics should be linked to real everyday life', 'The subjects should not be categorized as *'important'* and *'unimportant'* and 'Alternative measurement and assessment should be given importance', respectively. When the views under these headings are examined, participants emphasize teacher training process in higher education, the technological equipment in classrooms and the unsatisfactoriness of investments in education indirectly, although opinions regarding teachers appear to be at the forefront.

Discussion

When social studies teachers' responses about the question 'What is success, in your opinion?' are analyzed, it may be considered as a negative situation that ten views are result-centered and competition-oriented (taking high marks, outscoring other individuals, achieving goals and being knowledgeable), although the fact that three of their responses about self-realization seem to be something positive. Because, the teachers' responses seem to be different from the approach in the curriculum while the curriculum prepared in accordance with modern teaching approaches offers students the opportunities to progress within their potentials and proposes alternative assessment approaches in this direction.

Social studies teachers expressed 12 opinions regarding content knowledge in general, 29 opinions related to educational sciences ('being able to use the materials effectively', 'having classroom management skills', 'using appropriate teaching methods', and 'having a 'having full knowledge of the modern teaching approaches'), 6 opinions under 3 headings ('having ability to communicate effectively', 'being able to follow current events' and 'having a sense of responsibility') and 5 opinions about general knowledge in their responses given with respect to the characteristics of a successful teacher.

Considering that teachers are the most important factor affecting the quality of education since they have a key role in the application process, it can be expressed that there exists a direct relationship between the nature of the educational activities, the quality of the people educated and the teacher quality. Within this context, it is important to reveal the perceptions regarding a successful teacher. When studies in national and international literature are reviewed and analyzed, a teacher must meet the following specifications in order to be qualified as 'successful' (Imig & Imig, 2007; Celikten, Sanal &Yeni, 2005; Erdem, Gezer & Cokadar, 2005; Schlechty, 2005; Acikgoz, 2003; Bayrak, 2001; Cobb, 1999): Content knowledge, pedagogical content knowledge, 'entering the classroom as prepared', 'using native language correctly and effectively', having a variety of skills (communication,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/15 Fall 2015

empathy, respect and responsibility), 'being resistant to stressful school environment', 'being planned and scheduled', 'being democratic', 'following the technology closely', 'having an actor identity', 'having national culture and values', 'being consistent' and 'having a positive attitude towards the profession itself'. When social studies teachers' responses and teacher characteristics specified in studies in literature are compared, it is worth noticing that social studies teachers have made an emphasis on content knowledge, educational sciences and general knowledge. However, the facts that they have responses regarding the skills only under 3 headings and only 5 opinions regarding general knowledge, and they do not express opinions about the other characteristics studied in literature can be considered and interpreted as something negative.

It is interesting to note that majority of the responses related to characteristics of a successful student are about the students' responsibilities. Demirtas and Cinar (2004) obtained the similar findings in their study. Findings indicating that responses regarding the skills students are required to have are about 2 headings (making appropriate comments and critical thinking) and opinions regarding values are grouped under 1 heading ('being open to cooperation') can be interpreted positively in terms of their emphasis on skills and values. However, because there are responses given under only three headings, these findings may also be regarded as something negative. Considering the Social Studies Courses Curriculum, which came into effect in 2005-2006 academic year, findings related to only three out of 15 skills and 20 values specified in the curriculum may be negatively interpreted. This situation may also be handled as an indicator of shortcomings and problems about teaching skills and values in educational process.

Headings created based upon the opinions expressed with respect to a successful social studies lesson can be grouped as 'About Teachers', About Higher Education, and 'About Management'. Opinions regarding teachers and higher education can be associated with each other. Because they will also fulfill the characteristics mentioned in the titles classified in terms of social studies courses in their professional lives, prospective teachers qualitatively educated in higher education are the most important step in this process. Yaylaci (2013), in his study, emphasized the importance of teachers in the teaching - learning process and purported that teachers are required to be open to improvement and to be provided with opportunities and facilities to improve themselves in order to succeed. Another remarkable point here in the social studies teachers' opinions are responses regarding the discrimination of the subjects as 'important' and 'unimportant' and alternative measurement and assessment. These opinions actually offer us important information about the failing aspects. Moreover educational activities in accordance with the new curriculum are expected to eliminate such kind of problems. The finding that the teachers have expressed their opinion in this direction indicates that the teaching approach adopted by new curriculum is not fully internalized by teachers as well. Tay (2013) found out in his study that social studies teachers could not define most of the alternative evaluation types (group evaluation, observation, diagnostic branched tree, word association tests, check lists, interviews, concept maps etc.)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

and mentioned that it may be due to the fact that these methods are either used less or not used at all.

Aykac and Basar (2005) concluded in their research that the assessment stage is associated with majority of the problems experienced in the process of implementation of the new curriculum. In addition, responses regarding the technological equipment in classrooms and small class sizes are of great importance to reveal about the current situation. Guclu (2002) found out in a research that crowded classrooms negatively affect teaching – learning process. Akkoyunlu and Kurbanoglu (2003) concluded in their study that teachers are expected to train individuals who can access information by using the technology. Akbaba-Altun and Cakan (2008) and Dursun and Dede (2004) revealed in their studies that technologically inadequate classrooms and crowded classes have a negative impact on students' academic achievement.

When social studies teachers' responses to the sub-problems prepared in line with the aims of this study are considered as a whole, even if a majority of opinions are related to essentialism, it can be said that there also exist some opinions regarding progressivist educational philosophy. It can be inferred that Social Studies Courses Curriculum, which came into effect in 2005, was prepared in accordance with the progressivist educational philosophy and teachers who adopted the progressivist educational philosophy are not trained in higher education, when the professional experience of the participants is taken overall. Indeed, Darling-Hammond (2008) advocated that teacher training institutions had failed to meet the needs, the applications were inadequate and therefore they failed to prepare individuals for professional life.

Essentialist philosophy of education advocates that people are not innately equipped with any kind of information. According to essentialism emphasizing that information is subsequently obtained by induction, the human nature is independent, regardless of their individual, cultural and historical structures. An effective internalization of the subject area constitutes the very essence of the educational process, and abstract thinking in this process, exercises and memorization methods should be used in this process (Basaran, 2007; Holma, 2007; Sonmez, 2005; Erisen, 2004). According to progressivism, however, education is not a preparation for future; it is life itself. All the real problems of life should be reflected in the educational environment; thus, any kind of courses/lessons representing all life should also be included in the program (Dewey, 2008). Progressivists make an emphasis on individual differences, and they argue that education should be organized according to these individual differences (Ergun, 2014; Toprakci, 2005; Erden, 2004; Demirel, 2003). Considering that progressivist philosophy of education has been adopted in new curriculum since 2005, it can be inferred that the majority of teachers interviewed have not adapted to change or could not succeed that. Van Driel, Bulte and Verloop (2007) noted that the educational philosophies adopted by teachers are shaped over many years and this condition results in a resistance to change.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

Based on the research findings, the following recommendations were developed:

- If the Faculties of Education constantly update themselves by considering the needs of the age, this can contribute to the training of qualified teachers.
- Because providing teachers in-service training regarding modern education philosophies adopted will provide a change of their perception of success, it may give positive results. Hence, it can be obtained more effective results in a variety of perspectives such as preparation for the teaching-learning process, the organization of educational contexts and assessment approaches.
- Constructivist approach both considers basic skills and attaches great importance to thinking, comprehension, link building, reasoning, adapting information to new situations and values education. In this respect, it can be carried out research focusing on the skills and values the social studies teachers have or should have.
- The maximum capacity of the classroom size can be determined and a standard can be set in institutions affiliated to the Ministry of National Education.
- Providing classrooms with appropriate technological equipment may give positive results in order to make students fulfill the expectations in technological sense.

Keywords: Social Studies Teachers, Success, Philosophy of Education.

GİRİŞ

Başarı, toplumdan topluma ya da zamana bağlı olarak değişiklik göstermekle birlikte her dönem, toplum ve birey açısından önemli bir gereksinim olmuştur (Seibel, 1974). Bilgi birikiminin hızla artmasıyla birlikte içinde bulunduğumuz zaman dilimi bilgi çağı, bu çağı temsil eden toplumlar ise bilgi toplumu olarak nitelendirilmektedir. Bilgi toplumunu temsil edebilmenin önemli göstergeleri ise bilgiye ulaşma, bilgiyi analiz etme, sentezleme diğer bir ifadeyle bilgiyi işlevsel hale getirme olarak gösterilebilir. Dolayısıyla günümüz toplumunda öğrencilerden beklentiler önceki dönemlerden farklılık gösterdiğinden, “başarı” kavramına yüklenen anlamı da değiştirmiştir. Alan yazında başarının farklı boyutlarına vurgu yapan tanımlar dikkat çekicidir. Türk Dil Kurumu başarıyı, kişinin yetenek ve yetismeye bağlı olarak gösterdiği ansal ya da eylemsel etkinliklerinin olumlu ürünü, olarak tanımlamıştır (<http://www.tdk.gov.tr>). Yücel ve Koç (2011), öğrencilerin eğitim-öğretimin hedef davranışlarına ulaşma düzeyi şeklinde tanımlanmıştır. Arıcı (2007) ile Demirtaş ve Çınar (2004) öğrencinin birtakım bilgi ve beceri kazanmayı gerektiren konularda istenilen düzeyde yeterlilik göstermesi ya da kendisine ölçme araçları uygulanan öğrencinin olumlu tepkileriyle ortaya çıkan sonuç, olarak tanımlamışlardır. Başar (2001) ise başarıyı bireyin isteyerek, arzu ederek yapabileceğine kendisini inandırarak motivasyon sağlama ve iradi bir arzu ile planlı, programlı çalışma ve çaba göstererek hedefe varma olarak tanımlamıştır.

Eğitim, doğumdan itibaren başlamakla birlikte, planlı ve programlı olarak örgün eğitim kurumlarında devam etmektedir. İnsan yaşamının önemli bir bölümünün örgün eğitim kurumlarında geçtiği düşünülürse, öğretim programlarının uygulanması aşamasında kilit rolde bulunan öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Çünkü öğretmenlerin “başarı” kavramına

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

yükledikleri anlam; eğitim-öğretim sürecinde hazırlık aşamasını, öğretme-öğrenme sürecini ve bu süreçte kullanılacak materyallerin seçimini, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gibi birçok durumu etkileyeceğinden son derece önem taşımaktadır (Demirtaş ve Çınar, 2004). Öğretmenlerin “başarı” kavramına yükledikleri anlam aynı zamanda benimsedikleri eğitim felsefeleriyle de ilgilidir. Eğitim felsefelerinin sınıflandırılmasına ilişkin literatürde en fazla kabul gören sınıflandırma daimicilik, esasicilik, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılıktır (Ebert ve Culyer, 2014; Wiles ve Bondi, 2010; Demirel, 2003).

Daimiciler, insan doğası gibi, eğitimin sürekli olduğuna inanmaktadırlar (Wiles ve Bondi, 2010). Bu görüş eğitimi, hayatın bir kopyası olarak değil, hayata hazırlık olarak görmektedir. Okulun temel işlevi; kültürü etkili bir şekilde yeni kuşaklara aktarma, öğrencilere her zaman ve her yerde geçerli olan bilgi ve değerler kazandırmadır. Daimiciler, eğitimin evrensel nitelikteki değişmez gerçeklere göre şekillendirilmesi gerektiğini ve bireylerin insan doğası ve ahlaki ilkeler gibi değişmeyen gerçekler doğrultusunda yetiştirilmesi gerektiğini savunurlar. Bu yaklaşıma göre bilginin kaynağı akıl olduğundan entelektüel gelişim önemlidir. Bu yönüyle klasik eserlerin okutulması gerekmektedir. Akıl yürütme yöntemi; gezi, gözlem ve sokratik düşünme gibi yöntemlerin kullanıldığı tümdengelimdir (Küçükoğlu ve Bay, 2007; Martin ve Loomis, 2007; Erişen, 2004; Demirel, 2003).

Esasiciler; değerlerin değişmez bir yapıya sahip olduğunu ve okulun kültürel mirasın öğretilmesinde sorumluluğu olduğunu, öğretmenin toplum kültürünün temsilcisi olması gerektiğini ve örnek kişi olması gerektiğini savunurlar. Öğretme-öğrenme sürecinde sorumluluk öğrenciden çok öğretmendedir. Bu yönüyle öğretmenler entelektüel olarak yetiştirilmelidir. Okulda geleneksel yöntemler kullanılmalıdır. Eğitim sürecinin özünü konu alanının çok iyi bir şekilde özümsemesi oluşturur ve bu süreçte soyut düşünme, alıştırma ve ezberleme yöntemleri kullanılmalıdır (Ergün, 2014; Başaran, 2007; Erişen, 2004; Demirel, 2003).

İlerlemeciler; bireysel farklılıklara vurgu yaparak, eğitimin bu bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gerektiğini savunurlar. Bu yaklaşımda öğrencilere önceden belirlenen içeriğin doğrudan aktarılmasından ziyade, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde rehber rol üstlenerek, öğrencilerin aktif olarak problem çözme sürecine katılmalarını sağlamaları gerekmektedir. Dolayısıyla öğretme-öğrenme süreci öğrenci merkezli olarak desenlenmelidir. Böylece öğrenciler, okulda yaşama hazırlık yerine yaşamın kendisini yaşayarak öğrenirler. Bu yaklaşımda işbirliğine önem verilerek, öğrencilerin birbirlerinin öğrenmesine katkıda bulunmaları amaçlanır. Böylece demokratik ve sosyal yaşam geliştirilebilir (Ergün, 2014; Toprakçı, 2005; Erden, 2004; Demirel, 2003).

Yeniden kurmacılara göre; toplumsal değişim süreklilik gösterdiği için eğitim programları da sürekli değişmelidir ve eğitimin amacı, toplumu yeniden düzenlemektir. Bu yaklaşım kültürel mirasın doğrudan aktarılmasına karşı çıkmamakla birlikte, eleştirel olarak incelenmesi gerektiğini ve duruma göre uyarlanması gerektiğini savunmaktadır. Bu süreçte öğretmenler; öğrencilerin, insanlığın karşı karşıya olduğu problemlerin farkında olmalarına yardımcı olarak, değişim ve reformların sorumluluğunu taşımalıdır. Yeniden kurmacılara göre birçok konuda henüz çözülmeyen ve tartışılmakta olan sorunlara eğilimin önemine vurgu yaparak, öğretim programlarının bu konuları içermesi gerektiğini savunur. Dolayısıyla öğretme-öğrenme sürecinde proje tabanlı öğrenme yönteminden yararlanılmalıdır (Ergün, 2014; Martin ve Loomis, 2007; Erden, 2004; Demirel, 2003; Ornstein ve Hunkins, 1998).

Eğitim-öğretimin tüm alanları içerisinde etkin bir kavram olan başarı algısı; etkili vatandaş yetiştirme temel amacına sahip sosyal bilgilerde (Safran, 2011) son derece önem taşıdığı söylenebilir. Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin başarı kavramına yükledikleri anlam ile öğretim programının benimsediği eğitim felsefesi doğrultusunda başarılı birey özelliklerinin aynı

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

olması programının etkililiğini arttırırken, söz konusu durumun farklılaşması ise programın uygulama sürecini olumsuz etkileyerek başarısızlığa neden olabilmektedir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin başarı algılarının ortaya konulmasının amaçlandığı bu çalışmanın mevcut durumun panoramasını ortaya koyması açısından önem taşıdığı söylenebilir. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1-Size göre başarı nedir? Açıklayınız.

2-Size göre, başarılı bir sosyal bilgiler öğretmenin özellikleri nelerdir? Açıklayınız.

3- Size göre, başarılı bir öğrencinin özellikleri nelerdir? Açıklayınız.

4- Başarılı bir sosyal bilgiler dersi için önerileriniz nelerdir? Yazınız.

YÖNTEM

Nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim desenine sahip bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile bilgiler toplanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı doğal ortama duyarlılık sağlaması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, araştırmacının katılımcı rolü ve algıların ortaya konulmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliğe imkân tanınması ve tümevarımcı bir analize sahip olması önemli özellikleridir. Bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları ortaya çıkarma olgu bilim araştırma deseni amaçtır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldıran görüşme tekniğinin belirleyici özelliği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarma olduğundan, görüşmecilerin duygu ve düşüncelerini anlama sürecinde daha derin bilgi sağlamaktadır (Kuş, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kasım ve Aralık aylarında Siirt il merkezinde ortaokullarda çalışan, 4'ü bayan ve 9'u erkek toplam 13 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin 4'ü 1-5, 5'i 6-10, 3'ü 11-15, ve 1'i 16- ve üstü yıl mesleki tecrübeye sahiptir. Çalışma grubu basit seçkisiz örnekleme tekniğine göre oluşturulmuştur.

Görüşme Formu, Verilerin Toplanması ve Analizi

Literatür taraması sonucu 6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu öncelikle 2 alan eğitimcisi ve 1 dil uzmanına da başvurularak soru sayısı 4'e düşürülerek, görüşme formu son halini almıştır. Ayrıca katılımcıların demografik bilgilerinin toplanması amacıyla kişisel bilgi formu eklenmiştir.

Görüşme öncesinde 15 sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşme yapılmış ve çalışmanın amacı hakkında bilgi verilerek çalışma grubunda yer almak isteyip istemedikleri sorulmuştur. 2 öğretmen katılmak istememiş ve çalışma 13 öğretmen üzerinden yürütülmüştür. Her katılımcının uygun olduğu zamanda randevu alınarak, hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır. Yaklaşık 40 dk. süren görüşmelerden elde edilen veriler, yazılı metne dönüştürülmüş ve görüşmecilere teyit ettirildikten sonra betimsel analiz yaklaşımına uygun olarak incelenmiştir. Görüşmecilerin her bir soruya verdikleri cevaplar bir araya getirilerek, benzerliklerinden hareketle başlıklar altında sınıflandırılmış ve her başlığa ilişkin belirtilen görüşlerin frekansı (f) gösterilmiştir. Ayrıca çalışmanın güvenilirliğini arttırmak amacıyla öğretmenlerin görüşlerine ait doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırma verileri iki ayrı uzman tarafından ayrı ayrı kodlanmış, daha sonra yapılan her kodlama karşılaştırılarak tespit edilen farklılıklar üçüncü bir uzman görüşüne başvurularak giderilmeye çalışılmıştır. Yapılan düzenleme sonucunda son halini alan çalışmanın güvenilirliğini hesaplamak amacıyla bir uzman görüşüne daha başvurulmuş ve elde edilen verilerden hareketle güvenilirliği Miles ve Hubermann (1994)'ın "*Güvenilirlik= ((Görüş Birliği):(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı))x 100*" formülü kullanılarak hesaplanmıştır.

Güvenilirlik kapsamında görüşüne başvurulmuş uzmanın, alt temalarda yer alan 13 görüşü farklı başlıklarla ilişkilendirdiği görülmüştür. Bu doğrultuda yapılan güvenilirlik analizinde çalışmanın güvenilirliği 0.92 olarak hesaplanmıştır. İşlem şu şekilde formüle edilmiştir:

$$[Güvenilirlik = ((158):(158+13)) \times 100 = 0.925 \Rightarrow Güvenilirlik = \% 92]$$

BULGULAR

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin başarı algılarını ortaya koymaya yönelik hazırlanan alt problemlerle elde edilen bulgular, her alt problem için ayrı olarak aşağıda verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin "*Size göre başarı nedir?*" sorusuna verdikleri cevaplar 5 başlık altında toplanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Başarı Algılarının Dağılımı

Öğretmen görüşleri	Verilen Cevaplar (f)
Yüksek not alma	6
Kendini gerçekleştirme	3
Diğer bireylere fark atma	2
Hedeflere ulaşmak	1
Bilgili olma	1
Toplam	13

Sosyal bilgiler öğretmenleri "*Size göre başarı nedir?*" sorusuna verdikleri cevaplar; yüksek not alma (f=6), kendini gerçekleştirme (f=3), diğer bireylere fark atma (f=2), hedeflere ulaşma (f=1) ve bilgili olma (f=1) başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Yüksek not alma, diğer bireylere fark atma, hedeflere ulaşmak ve bilgili olma başlıkları altında sonuç ve rekabet odaklı cevaplar yer almaktadır. Kendini gerçekleştirme başlığı altında sınıflandırılan cevaplarda başarı; bireyin kendi potansiyeli ve hazırbulunuşluluk düzeyinin farkına vararak alabileceği maksimum yol olarak nitelendirilmiştir. Yüksek not almaya yönelik örnek görüşler; "*Başarı denildiğinde, ölçme ve değerlendirme sonucunda alınan notun yüksek olması ölçüttür.*" (6. görüşmeci), "*Sınavda yüksek not alınmasıdır.*" (11. Görüşmeci) şeklindedir. Diğer bireylere fark atmaya yönelik görüşler; "*Beraber yola çıktığın kişilere fark atmaz.*" (2. görüşmeci). Bilgili olmaya yönelik görüş ise; "*Başarı bilgiyle alakalıdır ve dolayısıyla bilgili olmak başarı için ölçüttür.*" (9. görüşmeci). Hedeflere ulaşmaya yönelik örnek görüş; "*Öğrencinin başarılı olabilmesi için önceden belirlenen hedefe ulaşması önemli bir ölçüt olarak kabul edilebilir.*" (3. görüşmeci) şeklindedir. Kendini gerçekleştirmeye örnek görüşler şöyledir: "*Her öğrencinin potansiyeli farklıdır. Dolayısıyla alacağı yol da diğer bireylerden farklılık gösterecektir. Başarı için önemli olan bireyin kendi özellikleriyle göstereceği en yüksek performanstır.*" (5. görüşmeci), "*Bireyin yapabileceğinin en iyisini yapmasıdır.*" (12. görüşmeci).

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Size göre, başarılı bir sosyal bilgiler öğretmeninin özellikleri nelerdir?” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından 52 görüş belirtilmiş olup, bu görüşler 9 başlık altında toplanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Başarılı Bir Öğretmenin Özelliklerine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretmen görüşleri	Verilen Cevaplar (f)
Alan bilgisine sahip olma	12
Materyalleri etkili kullanabilme	11
Sınıf yönetimi becerisine sahip olma	8
Doğru yöntemi kullanabilme	7
Genel kültürü yüksek olma	5
Etkili iletişim kurabilme	4
Çağdaş öğretim yaklaşımlarına hâkim olma	3
Güncel olayları takip edebilme	1
Sorumluluk bilincine sahip olma	1
Toplam	52

Başarılı bir öğretmenin özelliklerine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar sırasıyla; alan bilgisine sahip olma ($f=12$), materyalleri etkili kullanabilme ($f=11$), sınıf yönetimi becerisine sahip olma ($f=8$), doğru yöntemi kullanabilme ($f=7$), genel kültürü yüksek olma ($f=5$), etkili iletişim kurabilme ($f=4$), çağdaş öğretim yaklaşımlarına hâkim olma ($f=3$), güncel olayları takip edebilme ($f=1$) ve sorumluluk bilincine sahip olma ($f=1$) başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bu başlıklar altında verilen cevaplar genel olarak; alan bilgisine, eğitim bilimlerine, sahip olunması gereken becerilere ve genel kültür bilgisine yöneliktir.

En fazla görüş alan bilgisine yöneliktir. Örnek görüşler şu şekildedir: “Öğretmen derste ilgili konuya hâkim olmalıdır.” (10. Görüşmeci), “Öğrenci gözüyle baktığımızda, alan bilgisine sahip olan öğretmen başarılıdır ve bu yüzden öğretmenin alan bilgisine hâkim olması gerekmektedir.” (1. görüşmeci).

Materyalleri etkili kullanabilme, sınıf yönetimi becerisine sahip olma, doğru yöntemi kullanabilme, çağdaş öğretim yaklaşımlarına hâkim olma başlıkları altında sınıflandırılan cevaplar başarılı öğretmen özelliklerine yönelik görüşler, eğitim bilimlerinin önemine vurgu yapmıştır. Örnek görüşler sırasıyla şöyledir. Materyal kullanımına yönelik; “Öğretmen derste konunun özelliklerine göre uygun materyali seçip kullanabilmelidir.” (8. görüşmeci), “Derste konunun somutlaştırılabilmesi için mutlaka materyal kullanımı gerekmektedir.” (12. görüşmeci). Sınıf yönetimi becerisine yönelik; “Derste farklı özelliklere sahip öğrencilere ulaşabilmesi uygun yaklaşımı seçebilmelidir.” (4. görüşmeci), “Her konu öğrenci için çekici gelmeyebilir ve öğrenci derste dikkatini başka yerlere verebilir. Bunun için öğretmen her öğrenciyi iyi takip edebilmeli ve derse katılabilmeleri için elinden geleni yapmalıdır.” (8. görüşmeci). Doğru yöntemi kullanabilmeye yönelik; “Öğrenci ve konunun özelliklerini de göz önünde bulundurarak uygun yöntemi kullanabilmelidir.” (5. görüşmeci), “Bir sınıftaki öğrencilerin homojen özellik göstermesi beklenemez, dolayısıyla öğretmenin her öğrenciye ulaşmak için elinden geleni yapması ve bunun için farklı yöntemleri kullanabilmesi gerekir.” (12. görüşmeci). Çağdaş öğretim yaklaşımlarına hâkim olma başlığı altında sınıflandırılan örnek görüşler; “Eğitim alanında sürekli gelişmeler yaşanmaktadır. Öğretmen mezun olduktan sonra zamanla lisans eğitimindeki bilgiler yetersiz kalmaktadır. Bu yüzden öğretmenin kendisini sürekli yenileyebilmesi adına çağdaş öğretim yaklaşımlarını takip etmelidir.” (5. görüşmeci) şeklindedir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

Etkili iletişim kurabilme ve güncel olayları takip etme, sahip olunması gereken becerilere; sorumluluk bilincine sahip olma ise değerlere yöneliktir. Etkili iletişim kurabilmeye yönelik; “Öğretmen etkili bir öğretme-öğrenme süreci için etkili iletişim kurabilmelidir.” (3. görüşmeci) şeklinde görüş bildirilmiştir. Güncel olayları takip etmeye yönelik görüş, “Öğretmen konuyu işlerken güncel olaylarla bağlantı kurması gerektiğinden, güncel olayları takip etmelidir.” (6. görüşmeci) ve sorumluluk bilincine yönelik örnek görüş ise, “Öğretmen derse hazırlıklı gelmeli, zamanında gelmeli ve öğrenci başarısı içinden bütün sorumluluklarını yerine getirmelidir.” (9. görüşmeci) şeklindedir.

Genel kültürü yüksek olmaya yönelik görüş ise; “Çok sayıda disiplini bünyesinde barındıran sosyal bilgiler dersinin yürütücüsü olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin genel kültürünün yüksek olması gerekmektedir.” (13. görüşmeci).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerine yöneltilen “Size göre, başarılı bir öğrencinin özellikleri nelerdir?” sorusuna verdikleri toplam 57 cevap 9 başlık altında sınıflandırılmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Başarılı Bir Öğrencinin Özelliklerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretmen görüşleri	Verilen Cevaplar (f)
Sınav notları yüksektir	11
Sürekli ve planlı çalışır	10
Derse etkin katılır	9
Doğru yorum yapabilir	9
Saygılıdır	8
Farklı kaynakları takip eder	5
İşbirliğine açıktır	3
Eleştirel düşünür	1
Derse zamanında gelir	1
Toplam	57

Başarılı bir öğrencinin özelliklerine ilişkin 9 başlık altında sınıflandırılan başlıklar; sınav notları yüksektir (f=11), sürekli ve planlı çalışır (f=10), derse etkin katılır (f=9), doğru yorum yapabilir (f=9), saygılıdır (f=8), farklı kaynakları takip eder (f=5), işbirliğine açıktır (f=3), eleştirel düşünür (f=1) ve derse zamanında gelir (f=1) şeklindedir. Bu başlıklar altında verilen cevaplar; öğrencilerin sorumluluklarına, becerilerine ve sahip olmaları gereken değerler vurgu yapılmıştır.

Sınav notlarının yüksek olmasına, sürekli ve planlı çalışmaya, derse etkin katılmaya, farklı kaynakları takip etmeye ve derse zamanında gelmeye ilişkin verilen cevaplar öğrencilerin sorumluluklarına yöneliktir. Sınav notlarının yüksek olmasına yönelik örnek görüşler; “Başarılı öğrencinin notları yüksektir.” (2. görüşmeci), “Öğrenciyi başarılı olarak nitelendirebilmemiz için öncelikle notlarının yüksek olması gerekmektedir.” (6. görüşmeci). Sürekli ve planlı çalışmaya yönelik; “Başarılı öğrenci sürekli ve planlı olarak çalışır ve her zaman sınavlara hazırdır.” (9. görüşmeci) ve “Öğrenci konuları takip eder ve konu öncesinde hazırlandığı gibi konular işlendikten sonra evde tekrar eder.” (11. görüşmeci) şeklinde görüş bildirilmiştir. Derse etkin katılıma yönelik örnek görüş ise; “Derste konular işlenirken dikkatini konular üzerinde yoğunlaştırır ve derste her türlü etkinliğe katılmaya isteklidir.” (1. görüşmeci) şeklindedir. Farklı kaynakları takip etmeye yönelik verilen örnek cevap şu şekildedir: “Konuları öğrenebilmek için derste işlenenlerle yetinmemeli ve farklı kaynaklardan da takip etmelidir.” (7. görüşmeci). Derse

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

zamanında gelmeye yönelik örnek görüş ise; “*Derse istisnalar dışında geç kalmaz.*” (3. görüşmeci) şeklindedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin; doğru yorum yapabilmeye ve eleştirel düşünmeye yönelik başlıklar altında sınıflandırılan görüşleri, öğrencilerin sahip olması gereken becerilere yöneliktir. Doğru yorum yapabilmeye yönelik örnek görüşler; “*Başarılı öğrenciler bilgiyi doğru yorumlayarak sonuç elde eder.*” (8. görüşmeci), “*Farklı şekilde sunulan bilgiyi doğru yorumlar.*” Eleştirel düşünmeye yönelik örnek görüş ise; “*Başarılı öğrenci bilgiyi olduğu gibi kabul etmez. Eleştirel düşünerek bilgiyi içselleştirir.*” (13. görüşmeci).

Saygılı olmaya ve işbirliğine yönelik verilen cevaplar ise öğrencilerin sahip olmaları gereken değerlere yöneliktir. Saygılı olmaya yönelik örnek görüş; “*Öğretmen ve arkadaşlarına her zaman saygılıdır.*” (5. görüşmeci) şeklindedir. İşbirliğine yönelik ise; “*Arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışarak, arkadaşlarının da öğrenmesine yardımcı olur.*” (12. görüşmeci).

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Başarılı bir sosyal bilgiler dersi için önerileriniz nelerdir?*” sorusuna sosyal bilgiler öğretmenleri 9 başlık altında toplam 49 görüş belirtmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Coğrafya Öğretmenlerinin Başarılı Bir Coğrafya Dersine İlişkin Önerilerinin Dağılımı

Öğretmen görüşleri	Verilen Cevaplar (f)
Öğretmen yetiştirilmesi sürecinde niteliğe önem verilmeli	10
Sınıf mevcudu düşük tutulmalı	9
Materyal destekli olarak konu işlenmeli (Harita, grafik, tablo, diyagram vb)	8
Öğrenci özelliklerine göre farklı etkinliklere yer verilmeli	6
Sınıflar teknolojik donanıma sahip olmalı	6
Konular somutlaştırılarak işlenmeli	5
Konular gerçek hayatla ilişkilendirilmeli	3
Konular önemli ve önemsiz diye ayrılmalı	1
Alternatif ölçme ve değerlendirmeye önem verilmeli	1
Toplam	49

Sosyal bilgiler öğretmenlerin başarılı bir sosyal bilgiler dersine yönelik sırasıyla; öğretmen yetiştirilmesi sürecinde niteliğe önem verilmeli (f=10), sınıf mevcudu düşük tutulmalı (f=9), materyal destekli olarak konular işlenmeli (f=8), öğrenci özelliklerine göre farklı etkinliklere yer verilmeli (f=6), sınıflar teknolojik donanıma sahip olmalı (f=6), konular somutlaştırılarak işlenmeli (f=5), konular gerçek hayatla ilişkilendirilmeli (f=3), konular önemli ve önemsiz diye ayrılmalı (f=1) ve alternatif ölçme ve değerlendirmeye önem verilmeli (f=1) başlıkları altında toplam 49 görüşe yer verilmiştir. Bu başlıklar altında görüşler incelendiğinde; öğretmenlere yönelik görüşler ön plana çıkmakla birlikte yükseköğretimde öğretmen yetiştirme sürecine, sınıfların teknolojik donanımı ve dolaylı olarak eğitime yapılan yatırımların yetersizliğine vurgu yapılmıştır.

Öğretmene yönelik görüşler; materyal destekli olarak konular işlenmeli, öğrenci özelliklerine göre farklı etkinliklere yer verilmeli, konular somutlaştırılarak işlenmeli, konular gerçek hayatla ilişkilendirilmeli, konular önemli ve önemsiz diye ayrılmalı, alternatif ölçme ve değerlendirmeye önem verilmeli başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Materyal destekli konuların işlenmesine yönelik örnek görüşler; “*Sosyal bilgiler dersi birçok disiplini bünyesinde barındırdığından, öğrencileri sonraki eğitim kademesine de hazırlamaktadır. Öğrencilerin gelecekteki başarılarında birçok disiplinin öğrenci düzeyine göre düzenlenip bir araya getirilmesiyle oluşturulan sosyal bilgiler dersinin ayrı bir önem taşıdığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Konuların anlaşılabilmesi için konuların ve öğrencilerin özelliklerine göre uygun materyal kullanılmalıdır.*” (5. görüşmeci), “*Öğrenciler zaman zaman bazı konuları anlamakta zorluk*

Turkish Studies

çekebilirler. Bunun için konular materyal destekli olarak işlenmelidir.” (13. görüşmeci) şeklindedir. Öğrenci özelliklerine göre farklı etkinliklere yer verilmeli başlığı altında sınıflandırılan örnek görüşler; “Konular işlenirken önemli olan öğrencilerin dikkatini vermelerini sağlayabilmektir. Çünkü öğrenciler kısa sürede sıkılabiliyor ve dikkatlerini farklı yönere verebiliyorlar. Bu yüzden öğrenciler iyi tanıyıp onların dikkatini çekecek etkinliklere yer vermek gerekmektedir.” (8. görüşmeci), “Dersi eğlenceli hale getirmek gerekiyor. Bunun en iyi yolu da etkinliklerde çeşitliliği arttırmaktır.” (12. görüşmeci). Konular somutlaştırılarak verilmesine yönelik görüş şu şekildedir: “Öğrenciler içinde bulundukları gelişim dönemi itibarıyla bazı konuları anlamakta zorluklar yaşayabiliyorlar. Bu yüzden konuların öğrenci düzeyi de göz önünde bulundurularak somutlaştırılarak verilmesi gerekmektedir.” (1. görüşmeci). Konuların gerçek hayatla ilişkilendirilmesine yönelik örnek görüş, “Öğrenciler konuları gerçek yaşamlarıyla bağlantılı olarak daha kolay öğrendiklerinden, öğretmenlerin buna dikkat etmeleri gerekmektedir.” (4. görüşmeci). Konuların önemli ve önemsiz diye ayırım yapılmamasına yönelik görüş şöyledir: “Bazı arkadaşlarımız bazı konuları özellikle MEB tarafından yapılan sınavlarda soru gelmiyor ya da nadiren soru geliyor diye önemsemeyebiliyorlar. Oysa öğrencilerin sınavlarda başarı göstermeleri bizim için önemli olmakla birlikte, amacımız yalnızca sınavlarla öğrencileri değerlendirmek olmamalı, asıl amacımızın öğrencileri hayata hazırlamak olmalıdır. Bu yüzden konularda önemli ve önemsiz diye bir ayrıma gidilmemeli.” (5. görüşmeci). Alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmesine yönelik belirtilen görüş; “Öğretme-öğrenme sürecinin etkililiğini, ortaya doğru bir şekilde koyabilmek için alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmelidir.” (13. görüşmeci).

Yükseköğretime yönelik görüşler öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecinde niteliğe vurgu yapmaktadır. Örnek görüşler şöyledir: “Yükseköğretimde öğretmen yetiştirilmesi sürecine önem verilmeli.” (8. görüşmeci), “Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirmekle birlikte her üniversite farklı uygulamalara yer verebiliyor. Üniversiteler arasında standardın sağlanması gerektiğini düşünüyorum. Tabi bundan önce standartların sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir.” (12. görüşmeci).

Sınıfların teknolojik donanımına yönelik örnek görüş; “Aynı ildeki farklı okullarda hatta aynı okullardaki farklı sınıflar arasında teknolojik donanım anlamında farklılıklar bulunabilmektedir. Özellikle sosyal bilgiler dersi için özel sınıfların oluşturulması ve teknolojik alt yapının sağlanması gerekir.” (5. görüşmeci).

Sınıf mevcudunun düşük olmasına yönelik örnek görüş şöyledir: “Maalesef birçok okullarımızda sınıf mevcutları oldukça yüksek ve bu sınıflarda sınıf hâkimiyeti de güçleşmektedir. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinin öğretme-öğrenme sürecini de olumsuz etkilemektedir. Bu yüzden sınıflarda maksimum öğrenci sınırının getirilmesi gerekmektedir.” (10. görüşmeci).

TARTIŞMA

Yirmi birinci yüzyıl hayatında, her alanında olduğu gibi eğitimde de önemli değişimler yaşanmış, etkili öğretme-öğrenme sürecine yönelik ARGE çalışmaları sonucunda etkililiği ortaya konulan çağdaş öğretim yaklaşımları geliştirilmiştir. Bu doğrultuda; örgün eğitim kurumlarında niteliği arttırmaya yönelik çalışmalar başlatılmış ve öğretim programları, ders kitapları, teknolojik alt yapı, sınıfların donanımı gibi birçok konuda önemli değişimler yaşanmıştır. Bu değişim 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konular yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’na da yansımış ve sosyal bilgiler dersinin öğretme-öğrenme sürecine yeni bir boyut kazandırmıştır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde geleneksel anlayışta bireyin başarılı sayılabilmesi için bireyden beklentiler ile çağdaş öğretim anlayışı doğrultusunda hazırlanan yeni öğretim programı ile bireyden beklentiler farklılaşmıştır. Karadeniz, Eker ve Burunsuz (2015)’ un da belirttiği gibi sosyal bilgiler dersi öğretiminde benimsenen çağdaş yaklaşımla birlikte “istendik” kazanımlar yerini, öğrenenlerin

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

kendilerinin belirledikleri kazanımlara ulaştıracak biçimde süreç dayanaklı oluşturulmasına bırakmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin başarı algılarının belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışma, aynı zamanda yeni öğretim programlarının benimsenme düzeyi ile birlikte öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefeleri ile ilgili önemli ipuçları vermektedir. Çalışma sonunda elde edilen bulgulara ilişkin yorumlar ve öneriler aşağıda verilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “size göre başarı nedir?” sorusuna verilen cevapları incelendiğinde; öğretmenlerin kendini gerçekleştirmeye yönelik 3 cevap vermiş olmaları olumlu olmasına karşın çoğunlukta diğer 10 görüşün ise rekabet ve sonuca odaklı (diğer bireylere fark atma, yüksek not alma, hedeflere ulaşmak, bilgili olmak) olması olumsuz bir durum olarak değerlendirilebilir. Çünkü çağdaş öğretim yaklaşımı doğrultusunda hazırlanan öğretim programı, öğrencilerin kendi potansiyelleri ölçüsünde ilerlemelerine imkân sunarken ve bu doğrultuda alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımları önerirken öğretmen görüşleri öğretim programındaki yaklaşımdan farklılık göstermektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri başarılı bir öğretmenin özelliklerine ilişkin verdikleri cevaplar genel olarak; alan bilgisine yönelik 12 görüş, eğitim bilimlerine (materyalleri etkili kullanabilme, sınıf yönetimi becerisine sahip olma, doğru yöntemi kullanabilme, çağdaş öğretim yaklaşımlarına hâkim olma) yönelik 29 görüş, sahip olunması gereken becerilere ve değerlere yönelik 3 başlık altında (etkili iletişim kurabilme, güncel olayları takip etme, sorumluluk bilincine sahip olma) 6 görüş ve genel kültür bilgisine yönelik 5 görüş belirtilmiştir. Türkben (2015) yaptığı çalışmada; eğitim ve öğretimde başarılı olmanın en önemli yolu, sınıf ortamında uygulanan öğretim strateji ve yöntemlerine bağlı olduğunu belirtmiştir. Eğitimin niteliğini etkileyen en önemli faktörün – uygulama sürecinde anahtar rolde bulunduğu- öğretmen olduğu düşünülürse, eğitim-öğretim faaliyetlerinin ve yetiştirilen bireylerin niteliği ile öğretmenin niteliği arasında doğrudan bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda başarılı bir öğretmene ilişkin algının ortaya konulması önemlidir. Alan yazındaki ulusal ve uluslararası çalışmalar incelendiğinde, bir öğretmenin başarılı olarak nitelendirilebilmesi için şu özellikleri taşıması gerekmektedir (Yapıcı, 2015; İmig ve İmig, 2007; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005; Schlechty, 2005; Açıkgoz, 2003; Bayrak, 2001; Cobb, 1999): Alan bilgisi, pedagojik formasyon bilgisi, öğretmenin derse hazırlıklı gelmesi, ana dilini doğru ve etkili kullanabilme, çeşitli beceri ve değerlere sahip olma (iletişim kurabilme, empati, saygılı olma, sorumluluk, stres dolu okul ortamına karşı dayanıklı olma, planlı ve programlı olma, demokratik olma, teknolojiyi yakından takip etme, tiyatrocu kimliğe sahip olma, ulusal kültür ve değerlere sahip olma, tutarlı olma, mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olma). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ile alan yazındaki çalışmalarda belirtilen öğretmen özelliklerikarşılaştırıldığında, sosyal bilgiler öğretmenlerinin alan bilgisine, eğitim bilimlerine ve genel kültüre vurgu yapması önemlidir. Ancak becerilere yönelik görüşlerin yalnızca 3 başlığa yönelik olması ve genel kültüre yönelik ise 5 görüşün bildirilmiş olması, ayrıca alan yazındaki diğer başlıklara yönelik görüşlerin belirtilmemiş olması olumsuz bir durum olarak değerlendirilebilir.

Başarılı bir öğrencinin özelliklerine ilişkin cevapların büyük bölümü öğrenci sorumluluklarına yönelik olması dikkat çekicidir. Demirtaş ve Çınar (2004) da yaptıkları çalışmada benzer sonuca ulaşmışlardır. Öğrencilerin sahip olması gereken becerilere yönelik görüşlerin 2 beceriye (doğru yorum yapabilme, eleştirel düşünme) yönelik olması, değerlere yönelik verilen cevaplar 1 başlık altında (işbirliğine açık olma) toplanması; beceri ve değerle vurgu yapılması açısından olumlu, ancak toplamda yalnızca 3 başlık altında cevapların verilmiş olması olumsuz olarak değerlendirilebilir. Çünkü 2005-2006 eğitim ve öğretim yılında uygulamaya giren Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda belirtilen 15 beceri ve 20 değerden bunlara yönelik yalnızca 3 başlığın tespit edilmesi olumsuz olarak değerlendirilebilir. Bu durum eğitim-öğretim sürecinde beceri ve değerlerin eğitimi noktasında eksiklerin bulunduğu göstergesi olarak düşünülebilir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

Başarılı bir sosyal bilgiler dersine ilişkin belirtilen görüşlerden hareketle oluşturulan başlıklar öğretmene, yükseköğretime, yönetime yönelik olarak gruplandırılabilir. Öğretmenlere ve yükseköğretime yönelik görüşler birbiriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Çünkü yüksek öğretime nitelikli olarak yetişen öğretmen adayları, mesleki hayatlarında sosyal bilgiler dersine yönelik sınıflandırılan başlıklarda belirtilen özellikleri de yerine getireceklerinden bu süreçte en önemli aşamayı oluşturmaktadır. Yaylacı (2013) çalışmasında eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin önemine vurgu yaparak, öğretmenlerin başarılı olabilmeleri için gelişime açık olmalarının yanı sıra kendilerini geliştirebilecekleri fırsat ve imkânların oluşturulması ile sağlanabileceğini belirtmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinde dikkat çeken diğer bir nokta, konuların önemli ve önemsiz diye ayırım yapılmamasına ve alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yönelik görüşlerdir. Bu görüşler aslında aksayan yönler hakkında bize önemli bilgiler sunmaktadır. Çünkü hazırlanan yeni öğretim programına uygun yapılacak eğitsel faaliyetler bu tür sorunları ortadan kaldırması beklenir. Öğretmenlerin bu yönde görüş belirtmiş olmaları yeni öğretim programında benimsenen öğretim yaklaşımının tam olarak öğretmenler tarafından da benimsenmediğini göstermektedir. Tay (2013) çalışmasında, sosyal bilgiler öğretmenlerinin alternatif değerlendirme çeşitlerinden çoğunu (grup değerlendirme, gözlem, tanılayıcı dallanmış ağaç, kelime ilişkilendirme testleri, kontrol listesi, görüşme, kavram haritaları vb.) ifade edemediğini belirtmiş ve bunun nedeni olarak da az kullanılıyor ya da hiç kullanılmıyor olmasında kaynaklanabileceğini belirtmiştir. Aykaç ve Başar (2005) yaptıkları çalışmada yeni öğretim programının uygulanma sürecinde yaşanan sorunların başında değerlendirme boyutunun oluşturduğu sonucun ulaşılmıştır. Ayrıca sınıflarda teknolojik donanım ve sınıf mevcutlarının düşük tutulmasına yönelik görüşler ise mevcut durumu ortaya koyması açısından önemlidir. Güçlü (2002) çalışmasında kalabalık sınıfların öğretme-öğrenme sürecini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Akkoyunlu ve Kurbanoglu (2003) çalışmasında, öğretmenlerden teknoloji kullanarak bilgiye ulaşabilen bireylerin yetiştirilmesi beklendiğini belirtmiştir. Akbaba-Altun ve Çakan (2008) ve Dursun ve Dede (2004) çalışmalarında, teknolojik anlamda yetersiz sınıflar ile sınıf mevcudu yüksek sınıfların öğrenci başarısını olumsuz yönde etki ettiğini belirtmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanan alt problemlere verdikleri cevaplar bir bütün olarak değerlendirildiğinde görüşlerin büyük bir bölümü esaslılığına yönelik olmakla birlikte, ilerlemecilik eğitim felsefesine yönelik görüşlere de yer verildiği söylenebilir. 2005 yılında uygulamaya konulan sosyal bilgiler dersi öğretim programının ilerlemecilik eğitim felsefesine uygun olarak hazırlandığı ve katılımcıların mesleki deneyimleri bir bütün olarak ele alınırsa, yükseköğretimde ilerlemecilik eğitim felsefesini benimsemiş öğretmenlerin yetiştirilemediği söylenebilir. Nitekim Darling-Hammond (2008) öğretmen yetiştiren kurumların ihtiyaçlara cevap veremediğini, uygulamaların yetersizliğine ve dolayısıyla mesleki hayata hazırlamada yetersiz kaldıklarını belirtmiştir.

Esaslılık eğitim felsefesi insanın doğuştan hiçbir bilgiyle donatılmış olmadığını savunmaktadır. Bilginin sonradan tümevarım yoluyla elde edildiğini savunan esaslılığa göre insanın doğası, onların bireysel, kültürel ve tarihsel yapılarından bağımsızdır. Eğitim sürecinin özünü konu alanının çok iyi bir şekilde özümsemesi oluşturur ve bu süreçte soyut düşünme, alıştırma ve ezberleme yöntemleri kullanılmalıdır (Başaran, 2007; Holma, 2007; Sönmez, 2005; Erişen, 2004). İlerlemecilikte ise eğitim, gelecek yaşam için bir hazırlık değil, yaşamın kendisidir. Yaşamın bütün gerçek problemleri olabildiğince eğitim ortamına yansıtılmalı ve buradan hareketle yaşamın tamamını temsil eden her türlü derse de programda yer verilmelidir (Dewey, 2008). İlerlemeciler; bireysel farklılıklara vurgu yaparak, eğitimin bu bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gerektiğini savunurlar (Ergün, 2014; Toprakçı, 2005; Erden, 2004; Demirel, 2003). 2005 yılından itibaren uygulamaya konulan yeni öğretim programı ile birlikte ilerlemecilik eğitim felsefesinin benimsendiği düşünülürse, görüşme yapılan öğretmenlerin büyük bir bölümünün söz

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

konusu değişime uyum sağlamadığı ya da sağlayamadığı söylenebilir. Van Driel, Bulte ve Verloop (2007) öğretmenlerin benimsedikleri eğitim felsefelerinin uzun yıllar içerisinde şekillendiğini ve değişime direnç gösterdiğini belirtmiştir.

Araştırma bulgularından hareketle aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Eğitim fakültelerinin çağın ihtiyacını göz önünde bulundurarak, sürekli kendini güncelleme çalışmasında olması nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine katkı sağlayabilir.
- Öğretmenlere, benimsenen çağdaş eğitim felsefelerine yönelik hizmet içi eğitimin verilmesi başarı algılarının değişmesini sağlayacağından olumlu sonuçlar verebilir. Böylece eğitim-öğretim sürecinde hazırlık aşamasından, eğitim durumlarının düzenlenmesine ve ölçme-değerlendirme yaklaşımları gibi birçok konuda daha etkili sonuçlar alınabilir.
- Yapılandırmacı yaklaşım, temel becerileri dikkate almakla birlikte düşünme, anlama, bağlantı kurma, sorgulama, bilgiyi yeni duruma uydurma ve değerler eğitimi önem vermektedir. Bu doğrultuda, sosyal bilgiler öğretmenlerinin sahip oldukları beceri ve değerler ile sahip olmaları gereken beceriler ve değerlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Sınıf mevcutlarında maksimum kapasitenin belirlenerek MEB'e bağlı kurumlarda bir standart sağlanabilir.
- Öğrencilerden teknolojik anlamda beklentileri yerine getirebilmeleri için sınıfların uygun teknoloji ile donatılması olumlu sonuçlar verebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Ü., K. (2003). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akbaba Altun, S. ve Çakan, M. (2008). Öğrencilerin Sınav Başarısına Etki Eden Faktörler: LGS/ÖSS Sınavlarındaki Başarılı İller Örneği. *İlköğretim Online*, 7(1), 157–173.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Ve Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24, 1- 10.
- Arıcı, İ. (2007). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler (Ankara Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aykaç, N. ve Başar, E. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim programının değerlendirilmesi. *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (s. 343–361). Ankara: Sim Matbaası.
- Başar, M., (2001). Ailelerdeki Yanlış Başarı Algılamasının Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (2), 115 – 124.
- Başaran, İ., E. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Bayrak, C. (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cobb, V. L. (1999). An International Comparison of Teacher Education. <http://www.ericdigests.org/2000-3/teacher.htm> adresinden indirildiği tarih 08.09.2015.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 207-237.

- Darling-Hammond, L. (2008). The case for university-based teacher education. In M. Cochran-Smith, S. Feiman-Nemser, D. J. McIntyre, & K. E. Demers (Eds.), *Handbook of research on teacher education: Enduring questions in changing contexts* (pp. 333-346). NY: Routledge, Taylor & Francis.
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirtaş, H. ve Çınar, İ. (2004). Yönetici, Öğretmen, Veli ve Öğrencilerin Başarı Algısı ve Eğitime İlişkin Görüşleri (Malatya İli Örneği), *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, 6-9 Temmuz.
- Dewey, J. (2008). *Okul ve Toplum*. (Çev. H. Avni Başman). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dursun, Ş. ve Dede, Y. (2004). Öğrencilerin Matematikte Başarısını Etkileyen Faktörler: Matematik Öğretmenlerinin Görüşleri Bakımından. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 217-230.
- Ebert, E., S. Veculyer, R., C. (2014). *School: An Introduction to Education*. Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning.
- Erdem, A., R., Gezer, K. ve Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim Fen-Matematik ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Denizli, 28-30 Eylül.
- Erden, M. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Ergün, M. (2014). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Erişen, Y. (2004). Eğitimin Felsefi Temelleri. İçinde Ş., Ş. Erçetin.(Ed.), *İlk Günden Başöğretmenliğe*. Ankara: Asil yayınları.
- Güçlü, M. (2002). İlköğretimde Kalabalık Sınıflar Sorunu ve Çözüm Önerileri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 52-58.
- Holma, K. (2007). Essentialism Regarding Human Nature in the Defence of Gender Equality in Education. *Journal of Philosophy of Education*, 41(1), 45-57.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5545dfab8677f2.77228382
- İmıg, D., G. Veıııg, S., R. (2007). Quality in Teacher Education: Seeking a Common Definition. in T. Townsend & R. Bates (Eds.). *Handbook of Teacher Education: Globalization, standards and professionalism in times of change*. The Netherlands: Springer.
- Karadeniz, O., Eker, C. ve Burunsuz, E. (2015). Ortaokul Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yapılandırma Öğrenme Kuramı İlkelerine Göre Değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10 (3)*, Winter 2015, p. 563-580, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7916> ISSN: 1308-2140,
- Kuş, E. (2009). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Küçüköğlü, A. ve Bay, E. (2007). Eğitimin Felsefi Temelleri. İçinde D. Ekiz, (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Martin, D., J. ve Loomis, K., S. (2007). *Building Teachers: A Constructivist Approach to Introducing Education*. Belmont, CA: Thomson Learning.

- MEB (2005). Sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf programı. <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/adresindenindirildiği> tarih 01.08.2015.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Ornstein, A. ve Hunkins, F.(1998). *Curriculum. Foundations, Principles and Issues*. Boston, MA: Allynand Bacon.
- Safran, M. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış. İçinde B. Tay ve A. Öcal (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Schlechty C., P. (2005). *Okulu Yeniden Kurmak*.(Çeviren: Yüksel Özden). Ankara: Nobel Yayınları.
- Seibel, H., D. (1974). *The Dynamics of Achievement: aRadicalPerspective*. Newyork: Bobbs-Merrill.
- Sönmez, V. (2005). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Toprakçı, E. (2005). *Eğitim Üzerine*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Van Driel, J. H.,Bulte, A. M. W., Veverloop, N. (2007). The Relationships Between Teachers' General BeliefsaboutTeachingand Learning andTheir Domain Specific Curricular Beliefs. *Learning and Instruction*, 17 (2), 156-171.
- Wiles, J. Vebondi, J. (2010). *Curriculum Development: A Guide toPractice*. Columbus: Merrill Prentice-Hall.
- Yaylacı, A., F. (2013) Öğretmenlerin Kendilerini Geliştirmelerine İlişkin Yaklaşım Sorunu. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 25-40.
- Yücel, Z.ve Koç, M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Karşı Tutumlarının Başarı Düzeylerini Yordama Gücü İle Cinsiyet Arasındaki İlişki. *İlköğretim Online*, 10(1), 133-143.
- Yapıcı, H. (2015).Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğrencilerin Karşılaştıkları Bazı Kavramları Anlama Düzeyleri. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10 (7)*,Spring 2015, p. 985-996,www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8442>.
- Yıldırım, A. ve ŞİMŞEK, H.(2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tay, B. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Alternatif Değerlendirme Konusundaki Görüşleri. *The Journal of Academic Social ScienceStudies*. 6 (3), 661-683.
- Türkben, T. (2015). Aktif Öğrenme Yöntemiyle Oluşturulmuş Sınıf Ortamınının Öğrenciler Üzerisindeki Etkisi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10 (7)*. Spring 2015, p. 899-916, www.turkishstudies.net, ISSN: 1308-2140,DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8331>.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Kaya, M.F., (2015). “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Başarı Algılarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Çalışma / A Qualitative Research On Determination Of Social Studies Teachers’ Perceptions Of Success”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. H. Ömer Karpuz Armağanı), Volume 10/15 Fall 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8683>, p. 563-584.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/ 15 Fall 2015

